

Kaarinan kaupunki
Hovirinnan päivähoidon ja perusopetuksen
väistötilayksikkö

Hankesuunnitelma ja alustava tilaohjelma 2019

Marko Kuuskorpi
Harri Virta
Mika Rantanen, muutokset 10.4.2019

1 Yleistä

Tässä hankesuunnitelmassa esitetään perustelut ja pohjatiedot Hovirinnan koulukeskuksen tontille sijoittuvan pysyväisluonteisen ja mahdollisesti siirtokelpoisen väistötilan rakentamiselle. Väistötarpeiden poistuessa tilat voidaan muuttaa päiväkodiksi Hovirinnan koulun alueelle.

Pysyväisluonteisen päivähoito- esi- ja perusopetusväistötilaan sijoitetaan vuosien 2020-2025 aikana Hovirinnan kouluhankkeen sekä Piispanlähteen lasten ja nuorten talon rakennushankkeiden aikana väistämään joutuvia oppilaita. Tilat suunnitellaan noin ~~220~~ 180 oppilaita väistötilatarpeisiin, jonka jälkeen vuonna 2025 rakennus muunnetaan päiväkotikäyttöön noin 160 lapsen tarpeisiin. Väistötilavaiheessa rakennettavat liikunta- ja jakelukeittiötilat toimivat opetustiloina, mutta tilojen siirtyessä päivähoitotiloiksi em. erityistilat varustetaan ”alkuperäiseen” tarkoitukseensa.

Elinkaarinäkökulmasta suunnittelutyö perustuu lähtökohtaisesti päiväkodin käyttötarpeisiin, mutta muuntojoustavuutta lisäämällä tilat muokataan elinkaaren ensivaiheessa esi- ja perusopetusikäisten lasten käyttöön.

Hankkeessa keskeistä on kaikkien tilojen joustava käyttö, kustannustehokkuus ja uudenaikainen pedagoginen lähestymistapa niin tarkoitustenmukaisia hoitopaikkoja kuin opetusjärjestelyitä toteutettaessa.

2 Tilamitoitus ja laadulliset tavoitteet

Valmistelun alla olevan päiväkotirakentamista koskevan RT- kortin mukaisesti tilamitoituksen laskennallinen peruste on noin 7m² lasta kohden. Lähtökohtaisesti suunnitteluperusteet lähtevät liikkeelle 7 päiväkotikäisen lapsen ryhmäkokomitoituksesta. Tässä laskuttavassa on mukana kaikki päiväkodin tilat liikenne- ja aputiloineen. Huonealaa tulee olla n. 1400 hym² (7 m² x 160) ja bruttoalaa noin 1900 brm². Hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 4,3 miljoonaa euroa. Kustannusarvio perustuu kooltaan ja toiminnoiltaan vastaavaan keväällä 2019 käynnistyvään päiväkotiyksikköön.

Päiväkodin huonetilaohjelman laadinnassa huomioidaan päiväkodin toimitilojen suunnittelusta annetut uusimmat suositukset. Tilasuositusten mukaisesti päiväkodin tilasuunnittelun perusyksikön muodostavat yhden lapsiryhmän tarpeisiin varatut tilat. Useamman tilan muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan kotialueeksi. Kotialueeseen sisältyy kuraeteinen, eteistilat, pesu- ja wc-tiloja sekä opetus- ja toimintatiloja.

Lähtökohtaisesti tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi monitilaympäristöiksi. Näin kasvatus- ja opetustoiminnan näkökulmasta oppilasryhmiä voidaan sijoittaa joustavan ryhmittelyn perusteiden mukaisesti kotialueisiin, jotka mahdollistavat erilaisten toimintojen ja oppimisaktiviteettien toteuttamisen. Monitilaratkaisut toteutetaan joustavasti siirrettävillä tilanjakajilla ja liukuseinillä sekä tarkoituksenmukaisilla kalusteratkaisuilla. Näinä varmistetaan elinkaarinäkökulmasta kaikkien tulevien käyttäjäryhmien tarpeet mahdollisimman hyvin.

Monitilaratkaisut eivät ole suunniteltu vain yhtä tiettyä tarkoitusta varten, vaan kaikki tarvittavat toiminnot tulee toteuttaa niissä. Jotta tilat saadaan tehokkaaseen käyttöön, tilojen tulisi olla yhteydessä toisiinsa avautuen joko osittain tai kokonaan viereisiin eteis- ja aula-tiloihin.

Päivähoidon ja perusopetuksen tarpeisiin rakennettava väistötila kokonaisuutena muodostuu lasten kotialueista ja yhteistiloista, joita ovat lähinnä henkilökunnan tilat (ruokapalvelu, siivous, toimisto, sosiaalityöt ym.). Vuorohoitoa koskevat erityisvaatimukset tulee huomioida suunnitteluvaiheessa.

3 Hankkeen tarpeellisuus

Hankkeen tarpeellisuutta perustellaan väistö- ja hoitopaikkojen tarpeella, elinkaarinäkökulmasta tarkasteltavalla kustannustehokkuudella sekä asiakaslähtöisyydellä.

Hankkeen suunnitteluun on vaikuttanut ensisijaisesti Kaarinan keskusta-alueen voimakas muuttoliike sekä vuosina 2019-2025 käynnissä olevat laajamittaiset kouluverkon perusparannukset. Myös vuorohoidon paikoista on pysyvä pula, kun liikkeiden aukioloajat jatkuvasti laajenevat ja vanhemmat tekevät työtä kaikkina vuorokauden aikoina.

Päivähoitopaikkojen lisätarvetta aiheuttaa edellä mainitun lisäksi se, että perhepäivähoitopaikat jatkuvasti vähenevät. Vuosittain jää eläkkeelle 5-6 perhepäivähoitajaa, ja tilalle ei saada enää vastaavaa määrää perhepäivähoitajia. Keskustan alueen päivähoitotilanne on viime aikoina vain vaikeutunut. Joustovaraa muiden alueiden hoitopaikkatarpeisiin ei enää keskustan alueella ole, vaan alueella on jo nyt pulaa kunnallisista päivähoitopaikoista.

Hankkeen tavoitteena on lisäksi kustannustehokkuus sekä toiminnan keskittäminen suurempiin, toiminnallisiin kokonaisuuksiin koulurakentamista ohjaavien menettelytapaohjeistusten mukaisesti. Kustannustehokkuutta saadaan isommassa yksikössä mm. johtamis- ja sijaisjärjestelyissä sekä kiinteistönhoidossa. Hanke korvaa lähivuosina Valkeavuoren päiväkodin valmistumisen jälkeen käytöstä poistettavaa Koriston päiväkotia.

3.1 Nykytilanne

Kaarinan keskustassa on sekä kunnan että yksityisen sektorin tuottamia päivähoitopalveluja. Keskustassa on neljä kunnallista päiväkotia; Hovirinnan, Kesämäen ja Koriston päiväkodit sekä vuorokoti Rinkeli. Ruotsinkielinen esiopetus ja sitä täydentävä päivähoito on keskitetty Hovirinnan koulun yhteydessä toimivaan esiopetusyksikköön. Voivalassa toimii Verkanappulat Oy:n ylläpitämä päiväkotit: lisäksi Kaarinan keskustassa, Kiertäjäntiellä toimii Verkanappulat Oy:n Verkavekarat -päiväkotit. Valkeavuoren koulun läheisyydessä sijaitsee myös Folkhälsanin ylläpitämä ruotsinkielinen päiväkotit Skogsglantan.

Lapsia päivähoitossa ja esiopetuksessa keskustan alueella huhtikuussa 2019:

Hovirinnan päiväkotit	99
Koriston päiväkotit	70
Kesämäen päiväkotit	95
Ruotsinkielinen esiopetus ja sitä täydentävä päivähoito	29
Voivalan lastentalo (Verkanappulat Oy)	113
Verkavekarat (Verkanappulat Oy)	77
Vuorokoti Rinkeli	72
Skogsglantan (Folkhälsan)	42
Perhepäivähoitajat (14 + 2 varahoitajaa)	64
Yhteensä	661

Huom! Valkeavuoren päiväkodin valmistuttua Koriston päiväkodista luovutaan sen huonon kunnan vuoksi.

Vuonna 2025 päiväkotikäyttöön otettavassa päiväkotiyksikössä päivähoitopaikkoja on yhteensä noin 160, joka toteutuessaan toisi helpotusta koko keskustan alueen päivähoitotarpeeseen sekä tukisi laadullisesti myös maahanmuuttajataustaisten lasten kotoutusprosesseja (vieraskielisten lasten sijoitusmahdollisuudet paranevat, kun keskustan alueella on useampia päiväkotiyksiköitä).

Koulurakentamisen vuoksi tarvitaan väistötiloja sekä Hovirinnan koulutalon ja Piispanlähteen koulun tarpeisiin. Hovirinnan väistötilatarvevuoden 2020 alussa on 320 oppilaalle. Näitä väistötiloja on järkevää osoittaa vuodesta 2022 alkaen Piispanlähteen koulun väistötiloiksi.

3.2 Hankkeen toiminnalliset tavoitteet

Hovirinnan väistö- ja päivähoitoyksikkö rakennetaan Hovirinnan uuden koulurakennuksen välittömään läheisyyteen huomioiden rakennuksen tarkoituksenmukainen sijoittuminen suhteessa piha- ja liikennejärjestelyihin.

Elinkaarinäkökulmasta tiloihin sijoittuvat pääkäyttäjänä ovat 1-6 vuotiaita lapset ja henkilökunta. Väistö- ja päivähoitoyksikköön tulee yhteinen kokoontumistila, joka toimii myöhemmin myös ruokailutiloina. Tilakokonaisuuteen liittyy jakelukeittiötilat, johon ruoka kuljetetaan lämpövaunuilla. Ruokailutilan keskittämällä vähennetään siivouksen tarvetta lapsiryhmissä. Lisäksi lasten toiminta tiloissa voi jatkua ruokailun jälkeen, koska leikkejä ei tarvitse ruokailun vuoksi purkaa pois.

Rakennukseen suunnitellaan yhteinen, kokoava monitoimitila. Monitoimitilaa voidaan käyttää yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen kuten esim. lauluhetket, juhlat ja liikuntatuokiot.

Päivittäinen toiminta tapahtuu paljolti eri kokoisissa kasvu- ja opetusryhmissä, jonka vuoksi yksikössä on runsaasti eri suuruisia jakotiloja. Päiväkodin näkökulmasta lapsiryhmät suunnitellaan siten, että parityöskentely on mahdollista, ja lapset sijoitellaan ryhmiin lasten iän ja kulloisenkin toiminnan mukaan. Tämä mahdollistaa ns. sisarusryhmien muodostamisen.

Lasten sijoittelu on joustavampaa, kun lapsen ikä ei ole ryhmään sijoittumisen kannalta rajoittava tekijä. Oppimisympäristö rakennetaan siten, että ympäristö joustaa ryhmän tarpeiden ja lasten ikärakenteen mukaisesti. Perinteiseen kolmen hoitajan ryhmään ei toimintaa enää lukita, vaan oppimisympäristön tulee antaa mahdollisuudet muodostaa ryhmästä erilaisia kokoonpanoja lasten tarpeiden mukaan, mm. pienryhmiä.

4 Tilaohjelma ja sen tarkennukset

Uudisrakentamisena toteutetaan:

Ryhmätiloja tarvitaan 6-7 kappaletta 1-6-vuotiaiden lapsiryhmälle ja yhteensä noin 160 lapselle. Suunnittelussa otetaan huomioon eteis- ja naulakkotilojen yhteiskäyttö.

Edellä kerrottu mitoitus on ainoastaan lähtökohta suunnitelluille neliöille. Tiloista päiväkodin sisällä suunnitellaan joustavat ja helposti erilaisiin tarpeisiin mukautuvat. Alustava tilaohjelma on liitteenä.

Ryhmätilat

Lapselle ominainen tapa toimia on leikkiminen, liikkuminen ja tutkiminen. Ryhmätilassa työskennellään, leikitään, pelataan ja ruokail-

laan. Väistökäytössä tilat ovat pääsääntöisesti vain koulun opetus-
käytössä, **jakelukeittiö ja ruokailutila toteutetaan heti väistövai-
heessa**. Erillisiä liikunta- ja kokoontumistiloja ei väistövaiheessa ole.
~~Ruokailutiloja voidaan tarvittaessa muuntaa om. tarkoituksiin.~~

Lapsiryhmän tila koostuu kotialueesta, johon kuuluu lepo- ja leikki-
huone sekä ruokailu ja askarteluhuone sekä pienryhmähuone. Tilat
tulisi suunnitella viihtyisiksi ja käyttötarkoituksiltaan joustaviksi siten,
että se mahdollistaa erityyppiset toiminnot. Toimivana vaihtoehtona
on rakentaa lepo- ja ruokailuhuone kahteen vierekkäiseen huoneeseen, jotka
erotetaan toisistaan ikkunallisella/väliovellisella siirtoseinällä. Tämä
mahdollistaa kahden pienryhmän toimimisen ja toisaalta lepo- ja ruokailu-
huoneen yhden aikuisen kykeneen valvomaan molempia huoneita kerrallaan.

Ruokailu- ja liikuntatilat

Päiväkotitilojen tulee olla pedagogisesti monikäyttöisiä ja uuden var-
haiskasvatussuunnitelman mukaisesti muunneltavia, toiminnallisia ja
liikunnallisia. Päiväkodissa ruokailutilat varustetaan niin, että se
mahdollistaa pöytäpaikat 80-90 henkilölle jakelulinjastolla. **Väistö-
kouluvaiheessa ruokailutilassa ruokailevat kaikki Hovirinnan koulun,
St. Karins svenska skolan ja Förskolan väistötiloissa työskentelevät
lapset ja aikuiset**. Ruokailualue sijoitetaan keittiön ja liikuntasalin vä-
littömään yhteyteen, joka mahdollistaa myös ilta- ja viikonloppukäy-
tön. Liikuntasali ja ruokailualue rajataan siirtoseinällä, jotta tilan
käyttö monipuolistuu ja saadaan tarvittaessa suuri juhlatila.

Eteis- ja wc-tilat

Päiväkodissa on aina oltava toimivat eteistilat. Kura- ja kuivaustilat
on sijoitettava erilliseksi tilaksi sisäänkäynnin yhteyteen. Tilan suun-
nittelussa on kiinnitettävä erityisesti huomiota tilan toimivuuteen,
märkien ja kuraisten vaatteiden sekä jalkineiden säilytykseen, kuiva-
tukseen ja ilmanvaihtoon. Henkilökunnan ulkovaatteille varataan
oma säilytystila.

Eteinen voi olla myös kahden ryhmän yhteinen, mutta silloin molem-
millä ryhmällä on oltava erilliset sisäänkäynnit ja tila on oltava neliöl-
tään huomattavasti suurempi kuin yhden ryhmän eteistila. Toimin-
nan kannalta on syytä miettiä, että ainakin muutamassa eteisessä
on myös wc, jotta lapset pääsevät joustavasti ulkoa käymään sisällä
asioillaan, jolloin ei tarvitse riisua kaikkia vaatteita. Eteistilat ovat
myös vaatteiden säilytyspaikan lisäksi lasten leikkipaikka.

Wc- istuimia ja käsienpesuallaita tulee olla 2-3kpl / ryhmä. Wc- tilat
voidaan myös sijoittaa siten, että 2 osastoa käyttää yhteisiä wc-tiloja,
jolloin tilaa tarvitaan enemmän ja wc-istuimia 4kpl. Tällöin kulku wc-
tiloihin tapahtuu tilan molemmista päistä. Eteistilojen yhteyteen on
sijoitettava vähintään yksi inva-wc.

Siivous- ja kodinhoitotilat sekä varastot

Päiväkotiin tulee varata säilytystilaa liinavaatteille, kuten lakanoille, tyynyliinoille, peitoille ja tyynyille. Tähän yhteyteen varataan myös pyykinpesu-, kuivaus- ja silitystilaa sekä näihin liittyvää työskentelytilaa. Varastotilojen suunnittelussa on otettava huomioon tilavammat varastot toimintamateriaaleille, leikki- ja liikuntavälineille yms.

Henkilökunnan sosiaalitilat

Henkilökunnan sosiaalitilat ovat pukuhuone- wc- ja suihkutilat sekä taukotilat. Henkilökunta ulkoilee lasten kanssa joka päivä säästä riippumatta, jolloin sosiaalityötilojen on sijoitettava lähelle päivähoidon muita tiloja, jotta vaatteiden vaihtaminen voidaan hoitaa helposti ja nopeasti. Mikäli tämä ei ole mahdollista, on jokaiseen kotitilaan varattava erilliset ulkovaatekaapit eteis- tai märkätiloihin.

Toimistotilat

Toimistotiloja on varattava päiväkodin johtajan ja muun henkilökunnan hallinnollisia töitä varten. Tiloissa hoidetaan myös asiakaskäynnit. Lisäksi on huomioitava tauko- ja kokoustilat, joissa jälkimmäisessä mainittu mahdollistaa myös luottamukselliset tapaamiset vanhempien kanssa. Kaksi neuvottelutilaa on hyvä sijoittaa vierekkäin, jotta ne voidaan paljeovella ottaa yhdeksi suureksi kokoustilaksi ja näin mahdollistaa isommat palaverit päiväkodissa. Päiväkodissa työskentelee erityislastentarhanopettaja ja terapeutteja, jotka tarvitsevat oman, rauhallisen toimitilan.

5 Rakennuspaikan valinta

Väistö- ja päiväkotiyksikköä varten tulee varata Hovirinnan koulun tontilta tai sen välittömästä läheisyydestä toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisesta paikasta tonttialaa 60-70m² tilamitoituksen perusteena olevaa hoitopaikkaa kohden. Tähän sisältyy rakennuksen vaatima ala, päiväkodin piha-alue sekä liikennealue tontilla. 160 lapsen päiväkotit tarvitsee tonttialaa 9600m² (160x 60 m). Piha-alueen koko on 20 m² hoitopaikkaa kohden, jolloin laskennallinen piha-alue 160 lapselle on 3200m².

Piha-alueen toteutuksessa tulee huomioida myös toiminnalliset mahdollisuudet sekä leikkialueiden yhteiskäyttöisyys Hovirinnan koulun esiopetuspihan kanssa. Piha-alueelle tarvitaan sellainen leikkivälinevarasto, mistä lapset voivat omatoimisesti hakea ja palauttaa leluja. Jos yksikölle varattu tonttialue liittyy välittömästi viereiseen puistoon tai viheralueeseen, voidaan leikkialue varata puistoalueelta. Tällöin tonttiala on pienempi, mutta puistoalueesta on selvästi rajattava ulkoilualue päiväkodin lapsille.

Tontti ja piha-alueen toteuttamisen olennaisia asioita ovat:

- alue on sijaittava siten, että se saa auringonvaloa vähintään 5 tuntia päivässä mitattuna kevät- ja syyspäiväntasauksen aikaan klo 8.00 ja 18.00 välillä
- alue tulee olla valvottavissa, jotta lasten turvallisuus voidaan taata
- alueelle on hyvät kevyen liikenteen yhteydet, saattoliikenteen järjestelyissä on huomioitava liikenneturvallisuus

6 Muuta hankkeeseen liittyvää

Rakennus tulee varustaa hyvillä tietoliikenneyhteyksillä ja langattomalla verkolla, jotta esim. lasten ja työntekijöiden läsnäolokirjaukset voidaan hoitaa sähköisesti.

Ensikertaiseen kalustamiseen **jakelukeittiötä ja ruokailutilaa lukuunottamatta** ei nyt varata investointirahaa, koska vuoden 2020 alussa käytetään nykyisten parakkien kalusteita. Kun rakennus muuttuu väistökoulusta päiväkodiksi, tehdään ensikalustehankinta.

7 Aikataulu

Tilat otetaan käyttöön vuoden 2020 alussa.

8 Käyttömenot

Kokonaisuutena käyttömenojen osalta hankkeella haetaan säästöjä. Vuosina 2020-2025 Hovirinnan ja Piispanlähteen koulurakennushankkeiden vuoksi lisäväistötiloja on hankittava yli 300 oppilaalle korvaamaan väistötiloja, joiden vuokrasopimus päättyy vuoden 2019 lopussa. Aiheutuvien vuokratilustannusten minimoimiseksi on tarkoituksenmukaisempaa hankkia pysyväisluonteinen muuntojoustava tilayksikkö osaksi omaa päiväkotij- ja kouluverkkoa, jolloin väistötarpeiden poistuessa tilat hyödynnetään kattamaan ennustetut kasvaneet päivähoitotarpeet.

Liite 1 Alustava tilaohjelma päiväkotivaiheessa

KOTIALUEET 1-7	kpl	ohm2	huom.
kuraeteinen	7	20	
eteishalli	7	20	naulakot 25kpl
WC-tilat/ pesutilat	7	9	3 kpl
ryhmähuone	14	35	ryhmä- ja lepohuone
pienryhmähuone	7	15	
välinevarasto (osaston)	7	3	
liikunta / juhlasali / ruokasali / jakelukeittiö	1	270	iltakäyttömahdollisuus
pikkukeittiö	1	12	iltakäyttömahdollisuus
salin varasto	1	10	sis. tuolivaraston
inva-WC	1	5	varustetaan suihkulla
toimistohuone	1	18	
terapia/konsultaatiohuone	1	20	
työhuone	1	18	erityisopetus
henkilökunnan työhuone	1	22	
ruokailu- ja neuvotteluhuone	1	25	henkilökunnan pienoiskeittiö
henkilökunnan sosiaalitilat	1	33	wc- ja suihkutiloineen
kodinhoitohuone	1	10	sis. liinavaatevaraston
keskusvarasto	1	5	
siivouskeskus	1	8	
yht.		1415	
HYÖTYALA		1415	
BRUTTOALA		1910	e=1,35
KYLMÄTILAT JA RAKENTEET			
Leikkivälinevarasto	4	35	
katokset	6	50	
jättekatos	1	15	